

3409/925. St 2322.

Szolna vármegye

Körmend járás

Dees (kor) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Dees

nagy (kor) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

Dees község a régi birtokosok megátalazott település községe, -
 Települési helyen a török hadakozás idején már felelt. -
 Ez megjelölés a jelenlegi helyétől nyugatra 5 km-ny
 "Éle" néven ismert falu volt. -

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

E. Stasinszky úr, Szolna megye Monografiája, -

Neve történet. -

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dűlő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

Az épantóru magneveztél Éle falu, mely a török hadakozás idejében pusztult el. -

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

Urbéres jobbágy község. -

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

Nagy község. Választás nem volt. -

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

Dees megye közigazgatási ter. -

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Körmend. -

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

A Békéscsaba-banai hegyháza és a Duna folyó fölött 11 1/2 k. mé. mértékű terület. Összesen 13 km. / és Szécsény 14 km. távolságban fekszik. Természetesen egy népszerű alvóhely a falu és a Békéscsaba-banai hegyháza és a Duna folyó.

..... 17. 433 ..... kat. hold (birtokjének adatai alapján).
 ..... 8500 k. hold szántó, ... 2500 k. hold rét (kaszáló),
 ..... 455 k. hold szőlő (beültetett), ... 1415 k. hold
 legelő, ... 3788 k. hold erdő, ... 179 k. hold
 nádas, ... 1602 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok,
 mocsár, kőbánya).

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mely területük (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

Az 1886. évi t. 148 §-ában meghatározott önálló puszták, mocsarak.

Mocsarak

Mocsarak

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
 nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

..... 4274 ..... lélek.
 ..... 2130 r. kath., ... 15 g. kath., ... 2050 ref.,
 ..... 10 ág. h. ev., ... 65 izr., ... 4 egyéb
 ..... 4203 magyar, ... 60 német, ... tót,
 ..... rutén, ... oláh, ... horvát,
 ..... 10 egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házádozási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

*Belterületen 558 falu és bon. / = 2509 lélek
 Külső területen 352 - / = 1968 -*

A külső területen lévő fakott helyek a községtől 3-9 km távolságban fekszenek.

Fő foglalkozás: földművelés.

*Belterületen van 558 lakott épület
 Külső területen " 77 " "
 Országos Országos pón " 6 " "
 országos és károli mészáros 269 " "
 állami épület nincs.*

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. *Előljárók.*

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. *A községi képviselőtestület létszáma:*

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. *Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?*

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. *A vármegye székhelye és annak távolsága.* (a község központjától, távolsági térkép adatai: szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy)

Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. *A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:*

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljáróság cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. *A községi tűzoltóság szervezete:*

7. *Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?*

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Biró, Törvény- (másod-) bíró..... esküdt,

(tanácsbeli). Pénztárnok, Közgyám.....

2 jegyző, 1 segédjegyző, 1 orvos

1 állatorvos, 1 irodai alkalmazott,

1 pénztári alkalmazott, 2 egyéb alkalmazott (utbiztos, stb.)

1 helybeni fogorvos, 1 adóellenőr

1 napidíjas irodai alkalmazott

0 kisbíró (küldőnc), 2 bába,

1 éjjeli őr és 1 gazdasági alkalmazott.

1 helyben km.

12 virilista, 12 választott tag, 6 pót tag

..... A község 1 választókerületet alkot.

Nincs.

1 Szekszárd 11 km.

1 Szekszárd 11 km.

1 Szekszárd 11 km.

1 Helyben km.

1 Csendőrség Helyben km.

Van, 4 tag. Nincs.

Van. Nincs.

Nincs.

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság 30 tag.

Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

3. Körorvos székhelye és annak távolsága: Hejben km.
 magánorvos lakik a községben: /
 gi bábak száma: 2
 ba lakóhelye és annak távolsága: / km.
 eles magánbábák száma: 2
 zelebbi gyógyszerár hol van és milyen távol? Hejben km.
 zelebbi közkórház hol van és milyen távol? Hejben km.
 szegényház vagy más jóléti intézmény? / Van / szegényház / Nincs.
 raház, gyermekmenhely telep)
 . A gondozott szegények száma: / intézeti ápolásban, 2 magán ápolásban.
 yott gyermekek száma? 3 gyermek.
 0. Milyen a község ivóvize?
 ártézi kutja vagy vízvezetéke? Van 2 pörési kútja, jó vízzel
 viz, folyóviz, egészséges, ártalmatlan, jó.
 csatornázása? Nincs
 1. Korcsmák és vendéglők száma? 5 korcsma, / vendéglő, / kávéház.
 szálloda, fogadó és hány?
 községben közfürdő? Nincs egy mellékhelyi és medencés kálicsával. -
Nincs. -
 2. Van-e a község határában gyógyfürdő,
 vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?
 lötelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? Nincs. -

E) Törvénykezési beosztás.

3. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Hejben km.
 ársbírósi székhelye és távolsága? Hejben km.

F) Pénzügyi beosztás.

4. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és tá-
 a: Hejben km.
 időhivatal székhelye és távolsága: Hejben km.
 pénzügyőri szakasz, vámors, vámorségi
 eltség, székhelye és távolsága: Hejben km.
 ataszteri felmérési felügyelőség székhelye és
 ága: Hejben km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparostanóciskola, gimn., reál-gimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kír. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Egy ref. felekezeti népiskola 3 tanteremmel 3 tan-erővel.
Egy rom. kat. felekezeti népiskola 3 tanteremmel 3 tan-erővel.

Nincs

Egy fővárosi jellegű óvoda 1 tan-erővel

Levente egyesület, alapítványi egyesület működik.

.....
Helyszíne ..... km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházaat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezeti szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezeti szerint: (párbr és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezeti szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Ref. anyaegyház a város mellett ref. egyház, pü. lelk. terítke.

R. kath. anyaegyház a pü. püspökséghez tartozik.

Is. fiókegyház a metropolitánus anyaegyházhoz tartozik.

Kegyuri jog nincs. A ref. egyháznál pü. lelk. átvállalt kötelezettség van: pü. lelk. segély és 6. metropolitánus pü. lelk. pü. lelk.

Lelelk. és lelk. segélyi pénzeszközök.

Rom. kat. iskolákban tanít.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvédelmi emlékek vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet; egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Nincs.

Elesett hősök emlékszóbor a főváros környékén a város tanterületén.

Állandó műkedvelői színház van. Műkedvelői társulatok működnek a városban.

1. Dalgyűjtő, 2. Rom. kat. plébánia.

3. Színház-egylet, 4. Állami tanterületi tanterület.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési út (országút, megyei út, annak elnevezése, és a községtől való távolsága). A községben fekvő hidak, kompok, révek stb.

A Győr-pesti pályán van a főút határában, de a határtól 6 km. távol; A határánál vendéglő kiépített. Továbbá főút a községen keresztül megy.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellékút, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, állomáshelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari vasutak. Közuti vasutak.

Szűcs vasútállomása 1/2 km. távolságra van elnevezés, marharakodó állomással.

Fajösszeköttetés, a község mentén vagy milyen távolságra, melyik folyón, hol a hajóás?

Nincs. Szűcslebbi hajóállomás Braja és Tólmácsi között.

Van-e posta, távirta, távbeszélő állomása?

Posta és távirta állomás. Távbeszélő állomás felállításra folyamatban.

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz hozzá a község?

Községi (közvilág) utak hossza?

..... 18 km.

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

1. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdnál) száma és terjedelme tulajdonosok út. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének közlése szerint:

Nagybirtok van: 1, terület 7313 kat. hold.
Középbirtok " : 7 " összesen 997 kat. h.
Kis birtokok átlagos területén 30 par. hold
Törpebirtokok " " " 5 " "
mező vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

2. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdaság. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Nyomásos gazdaság nincs.
Birtoktanács megnevezése nincs.

Van-e közös legelő? Hány és milyen területű?

Van egy legelő 1050 kat. h.

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Legeltetési társulat nincs.

Van-e legelő-rendtartás?

Legelő-rendtartás nincs.

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Nincs. Szűcslebbi 10 km.

Van-e hegyközség, hány és milyen területű, közlése szerint) és melyik borvidékhez tartozik?

Nincs

3. Van-e községi falkola, milyen területű?

van 2 par. hold

3e van-e ültetve?

Igen.

7. Vizrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy foyammérnökség székhelye:

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányauzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

Község határainak jellemezése a Szekszárd-borsai és vidégi Turizmus igazgatóság feladataira vonatkozóan.

Szekesfehervari Co. km.

1021 ló, 1961 szarvasmarha, 3461 sertés, 1561 juh

Decs km.

Szekszárdon, 11 km

Szekszárdi piac

Vásártartás jog nincs

Szekszárd.

vannak 11 vegyes kereskedő, 3 normál kereskedő, Szekszárdi Takarékpénztár és Szekszárdi Hitelbank fiókja, Közlön alapítványok nincs.

1. Beani Hitelintézmény: O. K. H. / 2. Beani villanyos szövet, 3. Közp. rész. fond. szövet.

Van 2 kovács, 2 bogrács, 4 asztalos, 2 kárpitos, 4 borbély, 3 meló, 2 ác, 1 kőműves. - Ipartestület nincs.

Van 1 műmalmos / D. C. H. J. K. / Helyi tulajdonos: / 85 kő / 16 munkással.

Szekesfehervari Co. km.

Szekszárd 11 km.

A közvilágítás a Beani villanyos szövet tulajdonában.

Szekszárdi jéggyár / szöveti fond. / saját használatra.

V. Községi vagyon és háztartás.

A község tulajdonát képező középületek és azok száma.

Község háza főiskolával; 2 jó lakás 5 és 3 lakással, körorvosi lakás 5 lakással; Püspök lakás 5 lakással orvosi 4 lakással; Nagyvendéglő 6 lakással. - Törvény közhöz. -

átalagos célokat szolgáló épületek (jegyzői, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok inek száma).

körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely vagy a községek közös tulajdona-e (csak községben töltendő ki)?

A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

150 kat. hold szántó és rét, ...

1/2 legelő, *2* kat. hold erdő,

egyéb *287 kat. l.*

nyit kezel házilag, haszonbérileg, kishasználtban?

*Hári tanya paraszti k. l. rész. -
A többi kishasználtban, paraszti adóval. -*

nyelők és alkalmazottak földjavadalma (az szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Teressó jó 1/2 kat. l. mező. -

területek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (erdő, kavics, homokbánya stb.)

Homok és agyagbánya kővelés kiterjedéssel. -

közvetlen közüzemek (a község tulajdonában) és vízművek stb.

Nagyvendéglő házi kishasználtban. -

Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok, takarékpénztár. Községi korcsma stb.

*Községi kishasználtban kishasználtban, -
vadászati jog. -*

A községre kivetett egyenes adók összege:

Földadó *46.937* K *85* f. Házadó *4.154* K

70 f. Ált. kereseti adó *7.013* K *90* f. Társulati adó *1036* K *70* f. Vagyon- és jöv.

adó *12.171* K *50* f.

Fel nem sorolt más községi és közjöv.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

*Község háza építése, továbbá a volt jurbéres helyrehozásának legelő-
közvetlen közüzemek legelő kiterjedésével való átvételése. -*

A község pecsétjének lenyomata:

M. Nagygyán
Községi (kör-) jegyző.

DECS magyarázat?

ITD

Ocsány?

